

www.jollibre.com

© 2014, Gemma Pasqual i Escrivà

© 2014, Sandra Navarro_Lalalimola

© D'aquesta edició:

2018, Santillana Infantil y Juvenil, S. L. i Edicions Voramar, S. A.

València, 44. 46210 Picanya (València)

Telèfon: 96 159 43 90

ISBN: 978-84-16666-15-7

Depòsit legal: M-39.597-2015

Printed in Spain - Imprés a Espanya

Segona edició: maig de 2018

Directora de la col·lecció:

Maite Malagón

Editora executiva:

Yolanda Caja

Direcció d'art:

José Crespo i Rosa Marín

Projecte gràfic:

Marisol del Burgo, Rubén Chumillas, Julia Ortega i Álvaro Recuenco

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser feta amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions que estableix la llei. Contacteu amb CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

La rosa de paper

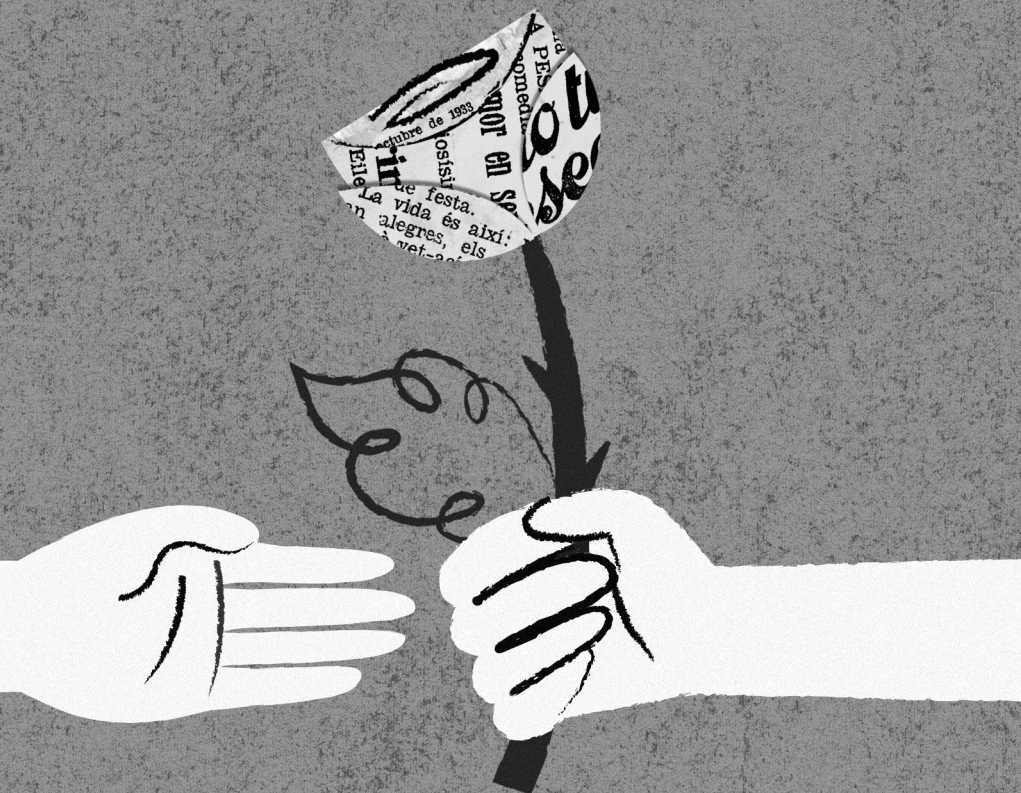
Homenatge a Vicent

Andrés Estellès

Gemma Pasqual i Escrivà

Il·lustracions de Lalalimola

jollibre

*A Miquel Gil,
amic i banda sonora d'aquest conte.*

Cançó de la rosa de paper

(Homenatge a José Martí)

*Ella tenia una rosa,
una rosa de paper,
d'un paper vell de diari,
d'un diari groc del temps.*

*Ella volia una rosa,
i un dia se la va fer.
Ella tenia una rosa,
una rosa de paper.*

*Passaren hivern i estiu,
la primavera també,
també passà la tardor,
dies de pluja i de vent.*

*I ella tenia la rosa,
una rosa de paper.
Va morir qualsevol dia
i l'enterraren després.*

*Però al carrer on vivia,
però en el poble on visqué,
les mans del poble es passaven
una rosa de paper.*

*I circulava la rosa,
però molt secretament.
I de mà en mà s'hi passaven
una rosa de paper.*

*El poble creia altra volta
i ningú no va saber
què tenia aquella rosa,
una rosa de paper.*

*Fins que un dia d'aquells dies
va manar l'ajuntament
que fos cremada la rosa,
perquè allò no estava bé.*

*Varen regirar les cases:
la rosa no aparegué.
Va haver interrogatoris;
ningú no en sabia res.*

*Però, com una consigna,
circula secretament
de mà en mà, per tot el poble,
una rosa de paper.*

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

el cor tot ple de grills...

7

Temps era temps quan els animals parlaven... És així com començaria el que ara us explicaré si fóra un conte inventat, però com que és de veritat no sé per on començar.

Ho faré pel començament. Aquesta història me la va explicar el meu amic Vicent, que era fill de Vicent Andrés Andreu i de Carme Estellés Muñoz. Nét de Nadalet per més senyes. La data del seu naixement era tot un misteri. Oficialment va nèixer un quatre de setembre, però segons sa mare ho va fer un set i el seu pare diu que va ser un nou. I jo pense: si sa mare diu que va ser el set, millor que ella no ho sap ningú!

El que se sap del cert és l'any, el 1924, això és el segle passat, quan no hi havia ordinadors

portàtils, ni GPS, ni DVD, ni mòbils, ni videojocs, ni Internet, ni iPod, ni comandaments a distància... Això sí, els dinosaures ja s'havien extingit.

Tot i que el seu nom era Vicent, la seua padrina Presentació sempre l'anomenava Josep Maria, coses d'ella!

8 Estava prim, potser perquè s'havia criat a poc a poc amb llet de pot i sopes d'all, sense l'ou que sovint flota a les sopes de moltes cases. Sopa d'all i trossos de pa amb aigua.

Roig i farcit de pigues, tenia el cor tot ple de grills i també les butxaques. I en una capsa de sabates, cucs de seda. Pensava que era lleig i menut, amb una certa dolcesa als ulls. Què hi farem, ningú no és perfecte!

Feia encàrrecs per a sa mare. Anava a comprar a la botiga del Bou, que era al carrer del Tramvia, o a les botigues que ella li manava. I tots els matins portava un got de café amb llet al seu pare, al forn on treballava. Aquest era l'encàrrec que més li agradava!

De gran volia ser forner, venia d'una llarga família de forners! Li agradava entrar feixos de llenya, de pinassa, al forn, i fer rent, en caure el dia i a mitjanit anar a pastar, creuar amb una ràpida ganiveta la pasta... Bé, això només li ho van deixar fer quan va tenir l'edat, escombrar ho feia des de ben menut, i deixar caure el pa cruixidor i alegre a les paneres. No podia prendre foc al forn, ni tripular-lo, és a dir, fer-li créixer el foc, o fer-lo minvar, això ho deixaven per a quan fóra gran. Gaudia rebolcant-se per damunt dels sacs de la farina.

A vegades pensava que no volia fer-se gran. Li agradava ser un xiquet, jugar i córrer pels carrers amb els amics. Ser gran no semblava molt divertit.

ací em pariren i ací estic...

Burjassot era el seu poble. Com deia ell: «ací em pariren i ací estic». Un poble de l'Horta situat molt a prop de la ciutat de València.

11

Vivia al mateix carrer on va nàixer, el carrer del Bisbe Muñoz, que abans es deia el carrer Nou. A l'entrada de la seua escala, a mà esquerra, encara es pot veure, enterrada per moltes capes de calç, una rajoleta que ho diu, al costat d'un fil d'empalomar que s'enfila per la paret fins a dalt, a l'habitació dels seus pares, que estava lligat a una campaneta.

El sereno sabia que havia de despertar Vicent, el del forn, que era el seu pare. Ho feia molt prompte. S'acostava a casa, pegava una estrebada al cordill i feia sonar a dalt la campaneta.

El seu pare s'alçava, s'arreglava i se n'anava cap al forn de Marieta, que era on treballava.

Els serenos, els pregoners i els matalassers a hores d'ara s'han extingit, ben igual que els dinosaures. Per sort, les forneres i els fornars continuen frescos com una rosa!

Vicent vivia en un pis humil, clar, amb notes d'alegria. Tenia dos taulells quasi solts a l'entrada. A l'esquerra hi havia la cuina amb un foguer i una pica de pedra vella plena de bonys i encarada a una finestra menuda.

El millor de tot era la parra plantada al corral de la casa de baix, que pujava per la seua galeria i anava enramant-se fins a dalt. Feia un raïm negre d'una pell grossa. De tant en tant allargava la mà, n'agafava un penjoll i en pessegava una miqueta, poca cosa. La podia observar amb tota la seua esplendor des de la finestra de l'habitació de la seua tia Miracle.

La seua estimada tieta Mi. Ell era el seu xatet! A ella li agradaven les coses ben fetes, com Déu mana. No perdonava res. De matí s'alçava primer

que ningú a casa. Per la nit, ella, quan tots eren al llit, mirava bé si eren tots els llums apagats, llançava el gat fora i passava els forrellats.

14 Al menjador també hi havia molta claror, un rellotge molt gran, la cadira del seu avi i ben poc més. Per les parets unes pintures de donzelles de llargs cabells, mariners, remotes illes, ocells i barques, i estranyes canyes. Es quedava embadalit mirant el mural de la paret, s'hi imaginava coses!

Tenia un colomer sense coloms, en desús. Li encantava eixir al corral, jugar amb els pollets i els conills, agafar una pedra verda i trencar-la amb una pedra blanca, i de sobte es posava a plorar, perquè sí, sense cap motiu, i com que ningú no li feia cas, callava i tornava a jugar. Mai no havia tingut joguets, vull dir de nous, els seus cosins sempre li donaven els que ells no usaven, ben igual que la roba.

el teu nom i el meu nom, escrits en la paret...

Va anar al col·legi del Salvador. El director era Don Julio, un home que parlava castellà. Seien junts els xiquets i les xiquetes, en una classe amb mapes per les parets.

15

Tenia un llibre de lectures, llibres de memòria, quaderns per a la cal·ligrafia, llibretes, llapis i un portaploma. El seu pupitre l'havien assignat els mestres, tenia en un raconet un tinter encastat, on a ploma havia escrit treballament el seu nom: Vicent Andrés Estellés.

A l'hora de l'esbarjo era feliç, eixia al pati, on hi havia plantats una figuera, un nesprer i nombroses flors. Es quedava sempre a part, solitari, serioset, mirant com els més grans jugaven, i botaven a la corda les xiquetes.

Abans havia anat a l'escola del poble, que era a la cantonada de sa casa. Ací sí, que els separaven, els xiquets de les xiquetes. El director era un home d'Albacete que es deia Ezequiel, prim i llargarut, sempre vestit de dol, molt afectuós amb Vicent.

16 Fins que un dia va arribar a l'escola un mestre molt més jove, molt ben pentinat. A ell no li feia cap gràcia Vicent i a Vicent ell, tampoc. Tenia fama de reganyaire. La seua frase favorita era: «Xiquets, calleu!».

Al costat de Vicent seia Miquel. Era un bon xiquet, però mai no s'assabentava de res del que explicava el mestre.

—Pst! Què hem de fer? En quina pàgina? Com es fa? —li va xiuxiuejar un dia.

—Vicent! —el va cridar el mestre—. Silenci, i a treballar! No distragues els teus companys!

Ell no comprenia res, no havia obert la boca, seia al seu banc, mut i calladet.

I el mestre va venir cap a ell, com un dinosaure enfurismat i li va clavar una galtada. De

sobte es va fer un gran silenci. Vicent va plorar de ràbia i desolació. Els altres xiquets el miraven comprensivament.

En tornar al migdia a sa casa, acompanyat dels seus amiguets, ho va explicar tot a son pare. Quan va sentir que el mestre havia pegat al fill, va traure foc pels queixals, es va enfadar molt, va fer un bot de la cadira i va eixir per la porta corrent. Els xiquets van quedar muts, veien aquell home com un heroi, en aquell moment tots haurien volgut ser fills seus.

El pare de Vicent anava pel carrer fet una fúria, l'observaven des del balcó.

—T'ha fet molt de mal, fill? —va preguntar a Vicent la mare, preocupada.

Els xiquets continuaven fent-li costat. Ningú no es movia d'allí esperant el desenllaç de la història. Quan va tornar el pare, per a decepció de tots, no havia trobat el mestre, però havia deixat dita la seua enèrgica protesta. Vicent no va tornar mai més a aquella escola.

Vicent estava enamorat d'una xiqueta que es deia Encarnita. Havia escrit el seu nom i el d'ella a la paret de la fosca escaleta, en una paret plena de cors i rúbriques. Era una xiqueta preciosa, parlava castellà i tenia les galtes plenes de pigues, només tenia ulls per mirar-la. Tenia una germana menuda, amb més pigues que ella, de cabells rojos i més roïna que la ti-nya. Hi havia una cosa que el preocupava. Si un dia es casaven i tenien fills, entre les pigues de l'un i de l'altra, en farien un milió!